

नृणां शतानि पञ्चाशत् — मञ्जूषामष्टचक्रस्थां समूहस्ते कथंचन R. 1, 67, 4. MBh. 3, 13188. mit sich fortziehen, treiben; vom Winde Çat. Ba. 2, 1, 1, 8. समुह्यमाना बहुधा येन (वायुना) नीताः पृथग्घनाः MBh. 12, 12405. pass. getragen werden von, reiten auf (instr.): गरुडेन समुह्यमानः Bhāg. P. 8, 3, 31. पत्निभ्यां कर्मः समुह्यते Hit. 112, 3, v. 1. — 2) entlang fahren mit der Hand, streichen: तस्याः पदि कारभ्यां शनैः संवाक्त्वः MBh. 3, 11005. 1, 6639. 13, 2760. WESTERGAARD stellt diese unregelmässige Form (st. समूह्यत्) zu वाक्. — 3) an den Tag legen, äussern: वामुदेवे समुवाक् भक्तिम् Bhāg. P. 9, 5, 25. — 4) समुह्य in Ordnung bringend (कुटिलालकान् Bhāg. P. 10, 43, 3. केशान् 60, 26) gehört zu 1. उक्. — Vgl. समूह्य und 1. उक् mit सम्. — caus. 1) zusammenführen, sammeln: त्रिप्र संवाक्यतां वज्रः HARIV. 3496. सैन्यम् Rîgā-Tar. 4, 468. — 2) fahren, lenken (den Wagen u. s. w.), hinführen, hinführen: मूतः संवाक्यामास रथम् R. 6, 79, 7. KATHIS. 56, 375. MBh. 13, 5734. रथमास्थाय ह्रुतमश्चानचोदयत् । संवाक्यितवाश्चापि राजदारान्पुरं प्रति ॥ 9, 1653. heimführen (eine Gattin) Ver. in LA. 17, 14, v. 1. jagen, treiben: सो ऽपि संवाक्यते लोके तृक्षया Spr. 540. — 3) entlang fahren mit der Hand, streichen R. 2, 91, 52 (100, 51 GORR.). R. GORR. 2, 80, 10 (med.). Çik. 69. KATHIS. 66, 157. Bhāg. P. 10, 38, 39. WEBER, KRISHNĀG. 288. fg. Comm. zu Gīt. 12, 3. — Vgl. संवाक् fgg.

— अनुसम् ziehend folgen: प्रष्टेयो युक्ता अनुसंवेकति AV. 10, 8, 8. entlang führen: तो दिशो ऽनु वातः समवेकत् TBa. 1, 1, 8, 7.

2. वक् oder वाक् (= 1. वक्) am Ende eines comp. fahrend, ziehend, führend, tragend, haltend u. s. w. P. 3, 2, 64. Declination 6, 4, 132. Vor. 3, 102. fg. Bildung des fem. 4, 9. P. 4, 1, 61. VS. Prāt. 4, 56. उडुपतिवाडिवाम्बुदः Bhāg. P. 10, 18, 26. — Vgl. अनुवक्, अनो, अप्सु, इम्, इन्द्र, गिर्वक्, तुर्ग, दत्ति-णा, दित्य, पष्ठ, पार्श्व, पूर्व, पूर्वार्ध, पृष्ठ, प्रष्ठ, प्रेत, भार, भू, मध्यम, वज्र, वीर, विश्व, श्वेत, सह, सुष्ठु, क्विर्वक्, क्वय. वक् (von 1. वक्) 1) adj. (f. स्त्री) fahrend, führend, ziehend u. s. w.: प्रतिश्रोतोवक् नदी gegen den Strom fließend MBh. 9, 3304. सर्वलोक, परलोक, परं hinfließend in, nach 8, 3324. fg. 9, 444. रणभूमिं durchfließend 7, 895. वसामेदेवक्: कुल्याः strömend, mit sich führend 1, 2052. 8466. 3, 8397. पुण्यवक् नद्यः 16744. 13, 3166. R. 4, 13, 5. 44, 95. VARĀH. Bṛh. S. 46, 48. सर्वगन्ध (वायु) führend, verbreitend M. 1, 76. MBh. 3, 1764. R. 3, 78, 13. योगलेम bringend 2, 113, 14. अनवरतसंचय VARĀH. Bṛh. S. 38, 5. मर्मव्यथा (oder zu श्रावक्) Rîgā-Tar. 3, 277. Spr. 1133. क्लेशः Bhāg. P. 4, 21, 31. अनर्थः 10, 70, 39. न ता नदीशब्दवक्: nicht den Namen नदी führend KHANDOGAPA. bei KULL. zu M. 4, 203. रज्जुपत्र (रंसगुग) versehen mit KATHIS. 43, 25. रजोत्रयं habend MĀK. P. 102, 2. शीतयोग, अग्निं so v. a. sich der Kälte —, sich dem Feuer aussetzend MBh. 13, 6546. 6548. — 2) subst. वक् P. 3, 3, 119. gaṇa भीमादि zu 4, 74. वृषादि zu 6, 1, 203. a) m. n. Schulter des Joch- oder Zugthiers AK. 2, 9, 63. TRIK. 3, 3, 459. H. 1264. an. 2, 602. MED. h. 8. HAL. 2, 112. AV. 4, 11, 7 (oder zu b). 9, 7, 3. VS. 23, 3. TS. 7, 3, 10, 1. ÇAT. Ba. 1, 1, 2, 9. 2, 2, 28. 4, 3, 15. उरुषो वक् प्रत्यनक्ति PANĀV. Ba. 13, 12, 15. Nir. 3, 9. MBh. 4, 49. Vgl. u. 1. शक्पा. — b) m. der Theil des Jochwagens, welcher auf der Schulter des Thieres liegt, Schulterstück des Joches: मध्यमेतदनुडुको यत्रैव वक् शक्तिः AV. 4, 11, 8. वक् वा श्रोत्रो

रथस्य Çat. Ba. 5, 4, 15. — c) m. Pferd MED. — d) m. Fluss TRIK. 1, 2, 30. H. 1090. — e) m. Wind TRIK. H. an. H. ç. 170. MED. — f) m. Weg TRIK. 2, 1, 18. — g) m. ein best. Gewicht (Last) = 4 Droṇa ÇABDĀRTHAK. bei WILS. Verz. d. Oxf. H. 307, b, 2. — h) nom. act. in डर्वक् und मुख. — 3) f. स्त्री Fluss H. 1080. — Vgl. कषी, गन्ध, जगद्धा, दारुवक्, डर्वक्, धूर्वक्, पीलु, प्रावृत्काल, मुनी, मूत्र, योग, रस, रुचि, वारि, मुख, श्रोतो, कुत.

वर्हलिक adj. die Schulter leckend: गो P. 3, 2, 32.

वर्हत् (von 1. वक्) f. nach SĀ. Fluss RV. 3, 7, 4. — Vgl. स्रवत्.

वर्हत (wie eben) m. Stier; ein Reisender UNĀDIS. im ÇKDā.

वर्हति (wie eben) UNĀDIS. 4, 60. m. Wind UGĒVAL. Stier; Gefährte MED. t. 149. — Vgl. वर्हत्.

वर्हती (wie eben) f. Fluss ÇABDĀRTHAK. bei WILSON.

वर्हत् (wie eben) UNĀDIS. 1, 79. m. 1) Brautzug (der Zug in's Haus des Gemahls, sammt Geleit und Mitgift); überh. Hochzeit: कन्या इव वर्हत्मेतवा उ RV. 4, 58, 9. सूर्यायाः 1, 184, 3. वर्हत्: प्रागात् 10, 83, 13. 14. 20. 31. 38. वष्टा डक्त्रे वर्हत् कृपोति 10, 17, 1 (AV. 3, 31, 5). पुंस इद्वो वर्हत्: परिष्कृतः 32, 3. AV. 10, 1, 1. उक्तमान 14, 2, 9. 12. यदुक्कृतं विवाहे वर्हत्तौ च यत् 66. 73. तस्या एतत्सहस्रं वर्हत्तुमन्वाकोरायदेतदा-श्चिन्म AIT. Ba. 4, 7. pl. Gegenstände der Mitgift TBa. 1, 5, 1, 2. — 2) etwa Darbringung: उभा कृण्वतो वर्हत् मिपेधे RV. 7, 1, 17. Mittel der Darbringung, nämlich स्तोत्र und शस्त्र nach SĀ. — 3) Stier MED. t. 149. UGĒVAL. — 4) ein Reisender MED.

वर्हदु (वर्हत्, partic. praes. von 1. वक्, + गो) adv. zur Zeit wann die Stiere im Anspann sind gaṇa तिष्ठद्वादि zu P. 2, 1, 17.

वर्हन (von 1. वक्) 1) adj. fahrend: वर्हिमान KATHIS. 43, 242. 119, 196. führend, auf seinem Rücken tragend: राज (नाग) MBh. 2, 2076. — 2) n. a) das Fahren, Führen: क्विषाम् Nir. 7, 8. क्वय (श्रमे) MBh. 2, 1146. das Fließen des Wassers Nir. 6, 2. das Mitsichführen: मणिकुमाय der Krähen VARĀH. Bṛh. S. 93, 12. das Tragen: धारभार Spr. 5132. — b) Schiff TRIK. 1, 2, 13. H. 876. KATHIS. 23, 45. 26, 7. 123. — c) der unterste Theil einer Säule VARĀH. Bṛh. S. 53, 29. उदहन dass. Cit. beim Schol. — Vgl. चनुर्वहन, पूर्वार्ध, सोम.

वर्हनभङ्ग m. Schiffbruch KATHIS. 23, 58. 26, 127. 54, 87.

वर्हनीकर (वर्हन + 1. कर) zum Vehikel machen KATHIS. 63, 36.

वर्हनीय (von 1. वक्) adj. zu fahren, zu führen, zu ziehen, zu tragen P. 4, 3, 120. Vārtt. 2. Schol. Vor. 26, 25.

वर्हत् (wie eben) UNĀDIS. 3, 128. m. Wind UGĒVAL. Knabe UNĀDIS. im ÇKDā.

वर्हाविन् adj. wund vom Schulterstück des Joches: श्राप्ता श्राप्ता श्कर्णावक् वर्हाविणी matt, schulterkahl (abgerieben; vgl. 1. स्त), jochwund AIT. Ba. 5, 9. unter dem Joch Schmerzensteine ausstossend SĀ., indem er राविन्, welches wir zu 3. रू stellen, auf 1. रू zurückführt.

वर्हल (von 1. वक्) 1) adj. oxyt. (f. स्त्री) im Joch gehend, zugehohnt: अनडुकी Çat. Ba. 5, 2, 4, 11. 13. — 2) n. Schiff HĀ. 142. wohl nur fehlerhaft für वर्हन. — Vgl. गन्ध, welches richtiger ०वर्हल geschrieben würde; vgl. बर्हलगन्ध.

वर्हित्र (wie eben) n. Schiff UGĒVAL. zu UNĀDIS. 4, 172. Vor. 26, 169,